

Udlandet, idet jeg gjorde gældende, at der gaves andre Regler for Staten i saa Henseende end for private Folk. Da jeg den Gang udtalte mig temmelig udførlig derom, skal jeg nu ikke komme langt ind derpaa, men kun nævne nogle af de væsentligste Faktorer, som jeg den Gang tillod mig at henvise til.

Jeg nævnte saaledes, at naar Statens Arbejde indføres fra Udlandet, burde der tages Hensyn til den Forskel i Prisen, som Tollden vilde bevirke. Endvidere tillod jeg mig at fremhæve, at naar Arbejdsmængden bliver ringere her i Landet derved, at Staten lader sit Arbejde udføre i Udlandet, da skabes der Arbejdsløshed i større Grad end der er, da komme Udgifterne derved til at paahvile Samsundet, og denne Udgift, som Samsundet derved faar, maa altsaa regnes med, naar man vil undersøge, hvorvidt de Ting, som Staten køber i Udlandet, virkelig ere billigere end de Ting, Staten selv kan forfærdige. Endvidere tillod jeg mig at nævne, at ved at forøge Arbejdsmængden her i Landet paa den Maade, som jeg anser for den naturlige, vil man opnaa at skabe en større Omsætning her i Landet, altsaa et større Velvære for andre end de Arbejdere, her er Tale om, og alene den Grund var efter min Formening saa stor, at den godt kunde veje bethdeligt op mod alt, hvad der ellers kunde siges derimod. Disse Vædringsforslag tilsigte ikke at indføre noget, som kan siges at være noget helt nyt, det er ikke noget aldeles ukendt, disse Vædringsforslag gaa ud paa. Ganske vist er det nyt, at man i en Lov fastslaar, hvad der ønskes fastslaaet ved disse Forslag, men selve de Ting, som Forslagene indeholde, ere i og for sig ikke noget nyt, det er noget bestaaende, som disse Vædringsforslag tilsigte at forbedre. Jeg skal nærmere komme ind derpaa, naar jeg kommer til at omtale de enkelte Paragraffer hver for sig; først skal jeg selvfølgelig omtale det første Vædringsforslag, nemlig den ny § 7.

Det, der siges ved den, er, som det høje Ting vil se, at alt Driftsmateriellet og Inventariet skal forfærdiges paa Statens Værksteder, for saa vidt de ere i Stand til at udføre Arbejdet, eller kunne sættes i Stand dertil. Det omfatter altsaa alt Driftsmateriellet, derunder ogsaa indbefattet de Lokomotiver, som det vil være nødvendigt at anskaffe. Jeg nævner særlig Lokomotiver her paa dette Stadium, idet jeg gerne vilde henvise til en Udtalelse, som den højtærede Minister fremkom med under Sagens første Behandling, den findes i Tidenden Sp. 70. Den højtærede Minister udtalte sig saaledes:

„Det er ikke mig bekendt, at det her i Landet har været muligt at anskaffe noget Lokomotiv med indenlandst Stempel, fordi ingen hidtil har kunnet paatage sig Forfærdigelsen; derfor har man været nødt til at anskaffe dem fra Udlandet.“ Jeg gif den Gang ud fra, at naar den højtærede Minister ikke kendte Tilfælde, hvor der var blevet forfærdiget Lokomotiver her i Landet, det da ogsaa forholdt sig saaledes, at man ikke kunde forfærdige dem, og jeg tillod mig blot den Gang at henlede Opmærksomheden paa, at naar Staten kan drive et saa omfattende Skibsbyggeri, som den driver ude paa Dragsværftet, ansaa jeg det for muligt, at Staten ogsaa kunde forfærdige de Ting, der høre til en Jærnbane, derunder ogsaa indbefattet Lokomotiver. Siden Sagens første Behandling har jeg imidlertid søgt nogle Oplysninger om, hvorledes det forholder sig hermed, baade, hvorvidt det var muligt her i Landet at forfærdige Lokomotiver, og hvorvidt Værkstedforholdene paa Statens Værkstederne tillod, at man der forfærdigede det øvrige Materiel, saasom Bogne o. s. v. Om disse Oplysninger, som jeg siden den Tid er kommet i Besiddelse af, har jeg al Grund til at tro, at de ere fuldt korrekte. Jeg har nemlig faaet dem fra flere forskellige, af hinanden uafhængige Sider, saaledes at den ene, som har meddelt mig noget om disse Forhold, ikke har vidst, hvad jeg fra anden Side har faaet at vide. Naar disse Ting saa stemme overens med hinanden, tror jeg, ifølge min Opfattelse, at jeg tør gaa ud fra, at Oplysningerne ere ret korrekte, navnlig i alle deres Hovedpunkter. Hvad Lokomotivspørgsmaalet angaar, skal jeg saaledes meddele, at jeg har Oplysninger om, at man ikke alene kan forfærdige Lokomotiver her i Landet, men at man ogsaa har forfærdiget dem, og det endogaa paa Statens egne Værksteder. Det forholder sig saaledes, at der findes ganske vist enkelte Dele, hørende til Lokomotiver, som man ikke kan forfærdige her; det skal saaledes være Tilfældet med Hjulene og med dette store, massive Underlag, selve Fundamentet for Lokomotivet; disse Ting skulle ikke være blevne forfærdigede her i Landet. Men de store Lokomotivfabriker i Udlandet forfærdige, efter hvad der er blevet mig meddelt, i Almindelighed heller ikke disse Ting, idet de for det meste skrives direkte fra selve Jærnværkerne; altsaa naar denne Undtagelse finder Sted baade med Hensyn til, hvad der udføres af Arbejder af denne Art her i Landet, og hvad der udføres paa de Fabriker, der ere oprettede med Lokomotivforfærdigelsen for Øje, tror jeg, man kan sige, at naar der kun